

Fellesskoleutvalget: Innspill fra styret i Utdanningsforbundet Lillestrøm

I utvalgets mandat vises det blant annet til at fellesskolen er en av de viktigste byggesteinene i det norske samfunnet og en sentral fellesarena. Videre fremheves det at skolen skal gi alle elever likeverdige muligheter til å utvikle seg, trives og lære. Det påpekes også at man har sett en tydelig negativ trend i læringsresultater i skolen. Høsten 2025 gjennomførte vårt lokallag en omfattende [medlemsundersøkelse](#). Innspillet fra oss er basert på styrets behandling av saken, vedtatte årsmøtesaker og det som kommer frem i medlemsundersøkelsen, fra lærere som hver dag står i klasserommet.

Minstenorm for lærertetthet

I januar leverte kommunekommisjonen sin første rapport, som blant annet anbefaler å fjerne minstenorm for lærertetthet. Dette er som kjent en sikringsbestemmelse for at man skal ha et *minimum* av lærere i forhold til antall elever på de ulike trinnene. Kommisjonen hevder at denne minstenormen er til hinder for at kommunene selv skal kunne definere hva som er et forsvarlig antall elever pr. lærer. Lærerne som har svart på vår medlemsundersøkelse er tydelige på hva som skal til. De viser til at lærertettheten selv med dagens minstenorm er for lav, og at de trenger mer tid til å gjøre jobben sin til beste for elevene. Medlemmene er også tydelige på at kvaliteten utvikler seg i stadig negativ retning som følge av de økonomiske rammene fra kommunen. Slik vi ser det, vil kommunekommisjonens konklusjoner gi kommunene mulighet til å bruke enda mindre penger på skolen for å prioritere andre kommunale oppgaver. Kommunekommisjonens anbefalinger bidrar derfor etter vår mening til å svekke det vi måtte ha av fellesskole i dag ytterligere. Styret i Utdanningsforbundet Lillestrøm mener at dagens minstenorm for lærertetthet ikke er noe annet enn en minstenorm, og at lærertettheten må økes ytterligere. Fremtiden vår sitter i norske klasserom.

Organisering, styring og finansiering av utdanningssektoren

Fellesskoleutvalgets utredning skal bidra å ruste fellesskolen for fremtiden. Men har vi egentlig en fellesskole i dag, eller har vi 357 ulike «fellesskoler» avhengig av hvilken kommune man bor i? Så lenge skolen er prissatt den enkelte kommunes ulike prioriteringer, vil vi hevde det siste. Allerede i dag er det store forskjeller på hvilket tilbud elevene får fra kommune til kommune. Vi mener derfor at organisering, finansiering og styring av utdanningssektoren må vurderes når fremtidens fellesskole skal utredes. KS har definert et [forventningsgap](#) mellom hva innbyggerne mener kommunale og fylkeskommunale tjenester skal være, og det kommuneorganisasjonen selv anser som mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelig. 89% av våre lærermedlemmer har svart at mål, forventninger og ambisjoner i svært liten grad samsvarer med bevilgningene man får for å nå målene. Skal fellesskolen styrkes for fremtiden, må foreldre, elever og ansatte oppleve at det satses på skolen. En situasjon der lærere og skoleledere må forklare foreldre og foresatte om et forventningsgap definert hos KS, vil ikke bidra til å styrke fremtidens fellesskole.

Kontaktlærerrollen

Ifølge opplæringsloven skal klassen eller basisgruppa ha en eller flere lærere som særlig har ansvaret for de praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjøremålene som gjelder klassen eller basisgruppen. Dette innebærer også ansvar for skole/hjemsamarbeid. Kontaktlærerens rolle har over tid endret seg både med tanke på kompleksiteten i elevmassen, omfang av oppgaver og antall elever de har ansvar for. I vår medlemsundersøkelse svarer 82% av de spurte at de i svært liten grad/liten grad har tid til å følge opp elevene slik de burde. Styret i Utdanningsforbundet Lillestrøm mener at kontaktlærerrollen må styrkes i fremtidens fellesskole.

Læremidler

Under beskrivelsen av utvalgets mandat vises det til stortingsmelding 34 om en mer praktisk skole. I medlemsundersøkelsen spør vi våre medlemmer hvilke områder som påvirkes mest av ressurssituasjonen i skolen. I et flersvarsspørsmål svarer 72% at dette går ut over utstyr og materiell. I leserinnlegg i Romerikes blad påpeker [lærere](#) og [foreldre](#) at skolen går motsatt vei, med kutt i praktiske fag og innsparinger til både utstyr og råvarer som følge av at dette blir for dyrt for kommunen.

Et høringssvar fra klasseromsperspektiv — ikke byråkratperspektivet.

Å nedsette kommisjoner og utvalg som skriver rapporter og anbefalinger er vanlig når det skal tas politiske beslutninger i skolen. Det er bra med et godt kunnskapsgrunnlag, men en utfordring er hvis alle disse rapportene er skrevet av folk som sitter langt unna klasserommet, eller aldri selv har undervist. En for sterk politisk styring av skolen blir fort en debatt om ulike partipolitiske kjepphester og meninger. Når vi snakker med lærere som har sitt daglige virke i skolen, tegnes det opp en annen virkelighet enn den vi får fra dem som sitter langt unna klasserommet. Skal man forsøke å skape en fellesskole for fremtiden, er det en forutsetning at lærerprofesjonen blir lyttet til.

Hva vil vi med skolen?

Skolen skal både danne og utdanne. I fellesskoleutvalgets temahefte trekkes det opp historiske linjer til både allmueskolen og folkeskolen. Læreren har hatt en sentral rolle gjennom norsk skolehistorie, men vi er usikre på hva man tenker rundt lærerrollen i dag. Etter som tiden har gått har lærerrollen blitt mer kompleks, flere yrkesgrupper har kommet inn i skolen, man har fått støttesystemer og et annet skolebyråkrati på alle nivåer enn tidligere. Alle de ulike gruppene som har eller vil ha innpass i skolen fører til at det blir en kamp mellom knappe ressurser. Kommunekommisjonens anbefaling om å fjerne lærernorm og øremerkede midler er et godt eksempel på dette. Samtidig innføres det stadig flere programmer og ulike utviklingsarbeid som kommer utenfra klasserommet. Summen av dette er at det stadig blir flere som aldri har stått for undervisning i et klasserom som mener noe om hvordan læreren skal gjøre jobben sin, uten at noe av det ansvaret som forventes av læreren har blitt løftet over på andre. Til syvende og sist er det læreren, og spesielt kontaktlæreren, som har den daglige kontakten med eleven og elevens hjem.

Mangfold

En fellesskole for framtiden må være en skole som kan romme mangfoldet bokstavelig talt. Det krever en skole som har alt fra universell utforming med heis, toaletter med plass til bleieskift og stell, klasserom og grupperom med nok plass til ulike hjelpemidler og tilstrekkelig med lærerressurser til å kunne tilrettelegge for individuelle behov i fellesskapet. En skole som på systemnivå er rustet for inkluderende undervisning, som på systemnivå har strukturer for organisering av undervisning og danning for hele mangfoldet av elever, for elever som viser følelser med utagering, for elever som har behov for undervisning med sakte progresjon eller intensiv opplæring, elever med høyt læringspotensial, elever med svake norskferdigheter, elever med språkvansker, elever med behov for alternativ kommunikasjon, elever med diagnoser og elever med psykiske eller fysiske funksjonsnedsettelser.